

مراقبت های قبل و بعد بی حسی نخاعی

بی حسی ناحیه ای دو نوع می باشد:

۱- اسپاینال

۲- اپیدورال

در این نوع بدن بیمار از کمر به پایین بی حس میشود. در بی حسی اسپاینال ماده بی حسی ، مانند لیدوکائین به اطراف نخاع تزریق میشود. ولی در بی حسی اپیدورال محلول بی حسی به دور پرده دورا یا سخت شامه که اطراف نخاع را گرفته تزریق میشود.

موارد کاربرد این روش بی حسی ، اعمال جراحی قسمت پایین شکم، ناحیه رکتال، واژینال، فتق ها، جراحیهای ارولوژی، بیماران غذاخورده، بیماران معتاد، بیمارانی که مشکل راه هوایی دارند، بیمارانی که بیماری سیستمیک کبدی- کلیوی دارند.

آمادگی پیش از عمل بی حسی تفاوتی با بیهوشی عمومی ندارد. هر روشی که متخصص بیهوشی و جراح به صلاح شما بدانند و انتخاب کند را پذیرا بوده و همکاری کنید. اگر آزمایشات لازم ، نوار قلب و عکس قفسه سینه توسط پزشک درخواست شده باشد باید تهیه کنید. بررسی پشت بیمار و بررسی عیوب ساختمان و عفونت و بررسی مشکلات انعقادی ضروری میباشد .

روش انجام کار :

بیمار در حالت نشسته یا خوابیده به پهلو (افراد ضعیف یا بیماری که آرامبخش مصرف کرده است) قرار میگیرد. ابتدا روش کار را برای بیمار توضیح داده و از بیمار میخواهیم با گرفتن زانوها و دادن شکم به درون و چسباندن چانه به سینه با پرستار بیهوشی همکاری کند. با رعایت این نکات توسط بیمار، ناحیه تزریق بهتر مشاهده و مشخص میشود. سپس پوست را با گاز و بتادین به روش استریل ضد عفونی کرده و با الکل سفید ناحیه بتادینه پاک میشود. سپس پزشک متخصص سوزن را در فضای تعیین شده وارد و دارو را در آن محل تزریق میکند.

عوارض جانبی :

عوارض اسپاینال معمولا قابل قبول و قابل پیش بینی است. این عوارض عبارتند:

۱- کاهش فشار خون

۲- کاهش ضربان قلب

۳- سردرد

۴- تهوع

۵- احتباس ادراری

درمان کاهش فشار خون: این عارضه را میتوان با بهبود بخشیدن برگشت خون وریدی و افزایش برون ده قلب درمان کرد. جابجایی خود فرد به دنبال وضعیت خفیف سر به پایین ۱۰ تا ۱۵ درجه باعث سهولت در بازگشت وریدی میشود بدون اینکه بیحسی نخاعی به طرف بالا گسترش یابد.

۲- سردرد: سردرد بعد از بیحسی نخاعی در قسمت جلوی پیشانی و یا پشت سر است که با نشستن تشدید میشود و با خوابیدن بهبود مییابد که با دوبینی و وزوز گوش نیز ممکن است همراه باشد. بیماران جوان و زنان حامله بیشتر مستعد ابتلا به سردرد پس از بیحسی نخاعی میباشند . این نوع سردرد با استراحت در بستر و مسکن و تجویز مایعات خوراکی یا وریدی روزانه ۳ لیتر و خوردن قهوه تلخ یا شکلات تلخ بهتر میشود. اگر با این کار بعد از ۲۴ تا ۴۸ ساعت بیمار بهبود نیافت به پزشک خود مراجعه نمایید.

دانشکده علوم پزشکی ساوه

بی حسی نخاعی

گروه آموزش سلامت

آدرس: خیابان مطهری-میدان مدرس-بلوار
پرستار، مجتمع بیمارستانی شهدای ۱۷ شهریور
وشهید مدرس

تلفن: ۲۹-۲۶-۴۲۲۲۳۰۲۶-۰۸۶ داخلی ۳۵۶

بی حسی اپیدورال

این نوع بیحسی با تزریق محلول بی حسی به داخل فضای اپیدورال صورت میگیرد. روش کار در این نوع بیحسی مانند اسپینال است با این تفاوت که سوزن باید قبل از دورا قرار گیرد و دورا را سوراخ نکند. سپس از طریق سوراخ موجود در سوزن کاتتر پلاستیکی را وارد میکنند و سوزن را به آرامی خارج میکنند و دارو را از طریق کاتتر داخل میکنند.

عوارض احتمالی، سوراخ شدن دورا و مسمومیت با بی حسی کننده موضعی و نیز هماتوم در اپیدورال است.

بی‌هوشی عمومی :

در این روش بیمار پس از آمادگی های لازم توسط داروهای بی‌هوشی که از طریق مسیر سرم داخل عروق تزریق می گردد، در اکثر مواقع تنفس مصنوعی توسط دستگاه خاصی به بیمار داده می شود و در تمام مدت بی‌هوشی مانیتورینگ های خاصی به بیمار وصل است که در هر لحظه میزان اکسیژن خون میزان دی اکسید کربن خون فشار خون و علائم دیگر نشان داده می شود و در صورتیکه علائم حیاتی بیمار از حالت طبیعی خارج شود، اعلام خطر میکنند. معمولاً در عرض دقایقی پس از اتمام جراحی متخصص بی‌هوشی بیمار را از حالت بی‌هوشی خارج کرده و سپس برای کنترل وضعیت تا حصول هوشیاری کامل و ثبات علائم حیاتی و تنفس در بخش ویژه به نام ریکاوری تحت نظر تکنسین بی‌هوشی مجرب نگه میدارند و سرانجام بیمار به بخش مربوطه منتقل می گردد.

۳- تهوع: اگر مدت کوتاهی بعد از اسپینال اتفاق افتد، احتمال کاهش فشار خون وجود دارد که میتوان با دارو این عارضه را درمان نمود.

۴- احتباس ادرار: در بیحسی نخاعی به دلیل اینکه از عصب دهی به مثانه ممانعت به عمل می‌آورد تجویز حجم زیاد مایع وریدی میتواند موجب اتساع و نیاز به تخلیه با سوند یا کاتتر باشد .

مراقبتهای پس از بی حسی اسپینال :

در طی ۴۲ ساعت اول پس از بیحسی اسپینال از کمر، به پشت خوابیده و به پهلو بچرخید و سر را بلند نکنید. هر موقع توانستید از راه دهان چیزی بخورید مایعات مثل آب میوه، قهوه، نسکافه و ... به میزان کافی بخورید. بعد از بی حسی های اسپینال و اپیدورال با اینکه حس پاها برگشته است ولی قدرت عضلات پاها ممکن است تا ۷۲ ساعت به طور کامل برنگردد و این موجب میشود بیمار در حال ایستاده تعادل خوبی نداشته باشد. پس همیشه در اولین ایستادن و راه رفتن بعد از عمل حتی اگر احساس سلامتی کامل میکنید باید از فرد دیگری کمک بگیرید تا از افت ناگهانی فشار خون جلوگیری شود

روز اول بیشتر استراحت کنید و کمتر راه بروید و در زمان استراحت از بالش کوتاه استفاده کنید

در صورت سردرد شدید که با تغییر وضعیت بهبود نیافت به پزشک مراجعه کنید .